

ШОЪЛ ТАВЫСЫ

РЕСПУБЛИКАЛЫК
ЯМАГАТ-ПОЛИТИКАЛЫК ГАЗЕТА

ГОЛОС СТЕПИ

РЕСПУБЛИКАНСКАЯ
ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА

№ 34 (8618)

25 АВГУСТ

2016 йыл

КИШИ ЮМА

САРЫ ТАМБЫЗ АЙЫ

1931-нши йылдан алып шыгады

ЙОЛЫГЫС

Баъри амалларды да кулланув керек

Оьткен саърсемби куьн Дагестан Республикасынынъ Аькимбасы Рамазан Абдулатипов Ногай эм Кумторкала районларынынъ етекшилері мен йолыгыскан. Йолыгыста ДР Оькиметининъ вице-премьерлери Раюдин Юсуфов пан Билал Омаров, ДР Аькимбасынынъ Сырт территориаллык округындагы толы ыхтыярлы ваькили Владимир Деревянко, ДР Аькимбасынынъ Орталык территориаллык округындагы толы ыхтыярлы ваькили Шамиль Зайналов эм баскалар катнасканлар.

«Ногайский район» МО аькимбасы Казмагомед Янбулатов республика етекшисине муниципалитетте авыл хозяйство продукциясын аьзирлев аьрекеті мен 535 эгинши-фермер эм 3985 байыр ярдамшы хозяйстволары каьр шегедилер деп билдирген.

Районда буьгуьнлерде 360 мынъ тувар эм увак мал бар деп эсапланады. Оьткен 2015-нши йылда негизли капиталга финансированидинъ баъри булакларыннан да туьсетана

ган инвестициялар оьлшемі 119,9 миллион маьнет акшага етискен.

Ногай районунынъ аькимбасынынъ билдирувине коьре, озган йыл ерли бюджетке 90 миллион маьнеттинъ налог эм налог туьвил келимлери туьскен, ол сан коьрсетилген борыш 100,9 процентке толтырылганын аянлайды. Соны ман бирге 2016-нши йылда районда налоглар йюв коьрсетими, мысалы, ер налоги бойынша, оьктемсигендей туьвил.

Соны ман байланыста Дагестан Аькимбасы баъри туьрли налог йювларды да белсенлеуьв керегин белгилеген. «Уьйкен ер ресурслары да туьрип, 360 мынъ маллар да саклай келип, сол шаклы коьрсетимлерге макул болув келиссиз зат», – деген Рамазан Абдулатипов. Ол сол ок ерде ДР Оькиметининъ Председателининъ орынбасары Билал Омаровка эм вице-премьер – ДР экономика эм территориаллык оьрленуьв мини-

стри Раюдин Юсуфовка аьр бир муниципалитетте экономика эм азык-туьлик политикасын юритуьвдинъ алгоритмлерин ислеп аьзирлемеге керегин тапшырган.

Раюдин Юсуфов Ногай районуна «Экономикады акка кайтарув» приоритетли проектти яшавга шыгарув эсабында 2015-нши йылда налог салынатаган базага 423 ер участкалары эм 305 мекан-муьлк оьъектлери киргистилгенин билдирди.

Рамазан Абдулатипов тагы да бир кере оьрленуьв булакларын белгилев бойынша куллыкка айырым эс бермеге эм районлардынъ потенциалларын коьтериньки кепте кулланмага шакырды.

ТЕЗДЕН – ЯНЬЫ ОКУВ ЙЫЛЫ

Окытувшылар ман эл данькланган

Окытувшы, кайсы заманларда да сен бир аьытка алдыда болгансынъ эм боласынъ. Окытувшы билимлендируьв дуньясына етекши эм сонда яркыратып шырак ягуьшы. Бу кеспи, заманга карамастан, сыйлы эм оьрметли. Окытувшыга карап окувшылары белгилендилер. Ол болса, окыткан балаларга тийисли тербия бермеге баъри ян йылуьвлыгын, ань-акыл яктан билимин бермеге шалысып келеди.

Сондай окытувшылардынъ бириси А-Х. Джанибеков атындагы школанынынъ физическая культура сабагынан окытувшысы Арслан Амирхан уьвлы Бакиев (суьвретте). Сол айтылган школада меним оьзимнинъ балаларым да окыйдылар. Олардан да яс окытувшы акында тек ийги соьзлер айтып эситкенмен.

Арслан Амирхан уьвлынынъ окувшылары кайтип район, соьйтип республика кезе-

клеринде озгарылатан шараларда катнасып, савгалы орынларды бийлеп келедилер. Оьткен окув йыллар ишинде Арсланнынъ окувшылары «Дагестан – дени сав арка уьшин» деген суьвретлер, видеосюжетлер шараларында белсен катнасканлар эм биринши орынды алганлар, окытувшы оьзи «Лучший учитель здоровья республики» деген атка тийисли болган. Арслан Бакиев окытувшылык аьрекетин баслаганлы коьп те болган йок. Ол сол уьш йыллар ишинде коьп уьстинликлерге етисти. Буьгуьнлерде ол етекшилейтаган «Яслык» спорт клубы да авыл еринде ийги деп белгиленген, ол тайский бокс бойынша кызлар куьбинде – тренер. Сол кызлар да алдышылыкты кайсы катнаскан базласларда да бермейдилер.

Кыскаша айтканда, яс окытувшы оьз кесписин йогары алалык пан юритеди.

Г.САГИНДИКОВА.

АВЫЛ ЙЫЙЫНЫ

Кезекли сессия озды

Уьстимиздеги йылдынъ 16-ншы августында бесинши кере шакыртылган «село Терекли-Мектеб» СП МО Депутатлар йыйынынынъ 9-ншы кезекли сессиясы болып озды. Сол куьн йосыгында соньгы сораьлар каралдылар:

1. «Село Терекли-Мектеб» СП МО Уставына туьрленислер эм толтыруьвлар косув акында.

2. Ыхтыярлы тергевлер озгарар уьшин Ногай район прокуратурасына нормативли ыхтыярлар актларды эм олардынъ проектлерин беруьв йорыкларынынъ Положениесин беркитуьв акында.

3. «Село Терекли-Мектеб» СП МО администрациясынъ муниципаллык служащийлерин яваплыкка тартув йорыгынынъ Положениесин беркитуьв акында.

4. Авыл хозяйство ерлерин кулланув уьшин тоьленмеге керек акша оьлшемин токтастырув акында.

5. ДР Ногай районунынъ «село Терекли-Мектеб» СП МО-сында ямагат яшавында правуюрыкларды тутув профилактикасын озгарув акында.

6. Авыл яшавшыларынынъ аьризелерин карав. Сессияда 9 депутат ортакшылык этти, 2 депутат бир себеплерден тура сессияда ортакшылык этпедилер.

Сессия алдында салынган сораьлар уьстинде «село Терекли-Мектеб» СП МО аькимбасы З.Аджибайрамов, администрация специалистлери: Д.Стамбулова, Р.Заргишиев, С.Заретов соьйледилер.

Сонда айтылган билдируьвлерге коьре, депутатлар яшавшылардынъ ыхтыярлары толтырылуьв акында соьз коьтерип, кызыксындылар.

Сессия алдында салынган сораьлар тийисли дережеде шешилдилер эм тийисли токтастар да каьыл этилип алындылар.

АНТИТЕРРОР

Кавыфсызлыкты канагатлав ниет пен

2016-ншы йылдынъ июнь айынынъ соньгы куьнинде Махачкалада ДР Аькимбасынынъ етекшилеви астында ДР Аькимбасынынъ йыйыны болып озды.

Сонда соньгы сораьлар каралдылар:

2016-ншы йылда озаяк РФ Федераллык Йыйынынынъ Государстволык Дума сына депутатларды сайлаьлар шакларда террористлик актлардынъ алдын шалуьв шараларды озгарув;

Дагестан Республикасында 2013-2018-нши йылларга Россия Федерациясында терроризм идеологиясына карсылык тутув Комплексли планынынъ шараларынынъ яшавга шыгарылуьв.

Дагестан Республикасын-

да АьК йыйынынынъ тамалларына коьре протокол туьзилген эм ерли самоуправление органлары алдыларына тийисли борышлар салынганлар.

2016-ншы йылдынъ 11-нши июлинде болса, сондай йыйын «Ногайский район» МО-сында да болып озды. Сонынъ тамалларына коьре, тийисли карар алынды. Солай ок мунда да сайлаьларды кавыфсыз оьткермеге керек деген ой-токтас этилди эм аьр бир сораьды тийисли кепте шешер уьшин «Ногайский район» МО аькимбасынынъ Распоряжениеси каьыл этилип алынган.

Сол йогарыда айтылган Планнынъ шараларын яшавга шыгарув уьшин «Ногай-

ский район» МО администрациясы, авыл поселениелерининъ аькимбаслары, Ногай району бойынша Россия ОМВД-сы (соьйлесуьвге коьре), «Ногайский район» МО администрациясындагы Ясы етпегенлердинъ ислери бойынша эм олардынъ ыхтыярларын коршалаьшы комиссиясы, «Ногайский район» МО администрациясындагы Опека эм попечительство боьлиги яваплы деп токтастырылган.

ДР Аькимбасынынъ етекшилеви астында озган АьК йыйынында коьтерилген биринши сораьдынъ шешилуьви уьстинде яваплык тутув «Ногайский район» МО администрациясынъ аькимбасы Р.Шангереевке

салынган.

Ногай району бойынша ОМВД-сына Дагестан Республикасы эм «Ногайский район» МО-сында озгарылган АьК йыйынларынынъ тамалларына коьре, сайлаьлар участкарында тергев ислер юритпеге маслагат берилген. Олар болса, буьгуьнлерде сайлаь участкары тергелип, каравыл салынган акында билдиргенлер.

«Ногайский район» МО-сынъ авыл поселениелерининъ аькимбасларына оьз ерлериндеги сайлаьлар участкаларын тийисли аьлге аькелмеге кереди акында айтылган.

А.МЕЖИТОВ,

«Ногайский район» МО-сындагы АьК Аппаратынынъ етекшиси.

БИЗИМ ХАБАРЛАСУВ

ДР Халк Йыйынына депутатка кандидат Мурат Мамаев: «Бас приоритет – баъри граждандардынъ кызыксынувларын яклав»

Быйыл 18-нши сентябрьде озгарылаек сайлавларда солай ок Дагестан Республикасынынъ Халк Йыйынына да депутатларга кандидатлар сайланаяк. Бу сайлавлар ман бизим аьлиги туьзилген социал-экономикалык кризистен шыгувымыз, йыйналган коьп маьселелеримиздинъ шешилувви, Дагестаннынъ уллы коьп миллетли Россиядынъ эсабында армаган оьрленувви эм сондай баъри ийги ниетлеримиз байланыслы. «Единая Россия» Савлайроссиялык политикалык партиясыннынъ Дагестан регионалык боьлигиннен Дагестан Республикасыннынъ Халк Йыйынына депутатларга кандидатлардынъ бириси бизим ердесимиз – Мурат Зулькапиевич Мамаев. Сайлавлар алдында оны ман юритилген хабарласувды баспалаймыз.

– Мурат Зулькапиевич, окувшиларымызга «Единая Россия» партиясыннынъ Дагестан регионалык боьлигининъ сайлавлар алдындагы программасы акында не зат айтпага боларсыз?

– «Единая Россия» Савлайроссиялык политикалык партиясы сайлавларга республикада белгиле эм сыйлы аьдемлердинъ командасы ман бирге барады. Олардынъ куьши халктынъ яшав оьлшемин коьтермеге, тынышлыкты эм паракхатлыкты саклава, республика алдында туратаган маьнели социаллык эм экономикалык борышларды яшавга шыгарувга каратылаек. Олардынъ куьши халктынъ яшав аьлдерин ийгилендирмеге, тынышлыкты эм паракхатлыкты саклава, республика алдында туратаган маьнели социаллык эм экономикалык борышларды шешувге каратылаек. «Единая Россия» Р.Г.Абдулатиповтынъ республикадагы влаьтыти эм ямагатты тазалава эм яньыртувга, армаган оьрленуввине каратылган аьрекетин толы кепте яклайды. Влаьт партиясы уьшин келеяткан заман болжалына бас приоритет – баъри де граждандардынъ политикалык ой-сезимлерине, социаллык, мал-муьлк аьлдерине, миллети эм дин тутувина карамастан олардынъ кызыксынувларын яклав. Биз республикада тынышлыкты эм эмишликти саклава, миллетлер ара эм динлер ара диалогты беркитувге, аьдемнинъ эркин оьрленувви уьшин тийисли аьлдерди туьзуьвге, граждандардынъ яшав сапатын арттырувга ымытламыз.

– Аьдетке коьре, бизим коьплеген кандидатлар оьзлерининъ сайлавлар алдындагы программаларына оьз сайлавишылары ердеслерининъ оьткир маьнели маьселелерин киргистпеге шалысадылар. Соьзсиз де, сондай маьселелер бизим авылдасларымызда да йок тувыл...

– Маьселелер тек бир зат уьшин де яны авырымаган яде эриншек аьдемлерде болмайдылар. Яшав не шаклы армаган барган сайын аьдемлер алдында сол шаклы да коьп маьселелер салады, соларды шеше келип, дуьня оьзи де оьрленеди эм оьрленеп бараек. Мен 10 йылдан артык заман (13 йыл) тувган еримде фермер болып ислегенмен эм фермер куллыгынынъ баъри каьрлерин эм авырлыгын, авыл хозяйствосыннынъ маьселелерин аьруьв билемен. Бир 5 йыллардынъ артында фермерлерге маьне коьп берилмеген, аьр ким оьз «казанында оьзи кайнайтаган» эди. Тек

ДР Халк Йыйынына депутатка кандидат М.Мамаевтинъ биографиясы

Мурат Зулькапиевич Мамаев 1967-нши йылдынъ 22-нши мартында Дагестан АССР-дынъ Ногай районнынъ Карагас авылында тувган. 1985-нши йылда Нариман авыл орта школасын оқып кутарган. 1985-87-нши йылларда Совет Аьскер сырасында куллык эткен, Афганистан Республикасында интернационалык аьскер борышын толтырган. 1988-89-нши йылларда Ногай районнынъ Карл Маркс атындагы совхозында бас экономист болып ислеген. 1993-нши йылдан 1999-нши йылга дейим Бизнес пен етекшилев институтында финанслар кредити бойынша кестиге оқыган. 2000-2013-нши йылларда Ногай районда «Мамай» деген эгинши-фермер хозяйствосыннынъ басышы болып куллык эткен. 2013-нши йылдынъ 1-нши августыннан алып «Газпром межрегионгаз Пятигорск» ООО Дагестан филиалыннынъ Ногай район участогыннынъ начальниги этилинип беркитилген. Суд кесилмеген. Уьйленген. Эки баладынъ атасы.

Дагестан етекшиси болып Рамазан Гаджимурадович Абдулатиповтынъ келувви мен республикадынъ бу яваплы тармагындагы аьлдер ийгиленип басладылар. Буьгуьнлерде бизим районмызда да АПК бойынша бир неше проектлер ислеп бас-

ладылар. Болса да Ногай району уьшин аьлиги заманда актуальли соравлардынъ бириси деп ерлердинъ (отлакарлардынъ эм эгинликлердинъ) табиат байлыгын дуьрыс аьлинде кулланмав, соларды кургаклы елдердинъ эгитуввиннен саклава эм аман калдырув соравы саналады. Сол себептен Ногай шоьллигимиздинъ экологиялык маьселесин шешув уьшин баъри куьшимди салмага шалысаекпан.

Экиншилей, район орталыгыннан эректе орынласкан авыл ерлерин газификациялава соравы да бек маьнели. Районда буьгуьн уьшин Куьнбатар, Шумлелик, Бораншы, Орта-Тоьбе эм Уьйсалган авылларында табиат газы йок. Бу айтылган авылларды юьвек заман ишинде эм толы кебинде газификациялава соравды шешпеге хаст этеекпен.

«Единая Россия» партиясыннынъ Дагестан регионалык боьлигининъ сайлавлар алдындагы программасында ак пан кара кепте «Халк савлыгы – бас байлыгымыз» деп язылган. Бизим район орталык больницасына оьткир кепте яньы тувган балалар, гемодиализ маразы ман кыйналаган аьдемлер уьшин заманга келисли йогары технологиялы медицина алатлары керегеди. Депутат болып эгер сайлангандай болсам, энъ бириншилей йогарыда белгиленген медицина алатларды алмага коьмек этеекпен.

Ногай районнынъ бир неше авылларында балалар бавлары эм яслилер йок яде олар оьткен оьмирдинъ ортасында салынган, эскирген, заманга келиссиз меканларда орынласканлар. «Балалар бавлары – балаларга» деген партия проекти эсабында Калинин, Кара-Сув, Эдиге, Сылуьв-Тоьбе, Батыр-Мурза эм баска авыл ерлериндеги школага дейимги балалар учредениелерин курув эм ярастырув акында соравды коьтереекпен.

Соны ман бирге Кумлы эм Батыр-Мурза авылларында балалар аьлиги заманнынъ билимлендируьв йорыкларына келиспейтаган школа меканларында окийдылар. Бу авылларда яньы школа меканларын курув уьшин колымнан келгенимди этермен.

Тагы бир аилак та маьнели маьселелердинъ бириси – Ногай районнынъ школарында ана тилин уьйренув маьселеси. Бизим окувшиларымыз аьлиге дейим дерислерде совет заманларында шыккан ана тил эм адабият окув китаплерин кулланадылар (солардынъ оьзлери де бек аз калган, калганлары да колга келмегендей осал аьлде.-М.Х.). Бу окув китаплери буьгуьнги заманнынъ яньы талаплавларына келиспейдилер. Патшалык программасы аркасы ман республикалык А.Тахо-Годи атындагы илми-тергев институты ман катнас тутып, ногай тилинде яньы окув китаплерин туьзуьв эм баспалап шыгарув акында соравды шешпеге хаст этеекпен.

Хабарласувды М.ХАНОВ юриткен.

ЭСТЕЛИКЛИ КУЬНЛЕР

Согыстынъ энъ маьнели енъувви

23-нши август – Курск согысында совет аьскерлери немец-фашист аьскерлерин буьзгышлаган куьн. Муннан 73 йыл артта, 1943-нши йылдынъ июль-август куьнлеринде болып озган бу урыс оьз оьлшеми, аьдемлер эм техника саны ман тек Уллы Аталык согысыннынъ тувыл, савлайы экинши дуьня кавгасынынъ энъ маьнели эм уьйкен урысларыннынъ бириси болады. Курск согысында совет аьскерлерининъ енъувви савлайы дуьня согысыннынъ юрисин тамырыннан туьрлендирген. Аьли коьптен куьнбатар тарихшилери экинши дуьня согысында енъувви бизим союзниклер – США эм Великобританиядынъ пайдасына язадылар. Сол себептен биз оьз тарихимизди оьзимиз билмеге эм гитлеровши Германияды тизине шоьктиргенимиз эм сав дуьняды фашизмнен куткарганымыз уьшин оьктемсимеге керекпиз!

Курск согысына совет аьскершилери биринши кере эртеректен аьзирленип, оьз куьшлерин душпандыкыннан артык эм куватлы этип йыйнап кирискенлер. Вермахт мунда кайтип енъмеге оньланса да, Совет Оьр Командованиесининъ туьзген планы туьз кепте салынган болып шыкты. Совет разведчиклери душпаннынъ алдыга коьтерилуввининъ куьнин де, саьатин де куьнибуьрын туп-туьвра билген эдилер. Сол себептен 5-нши июльде душпан атакага коьтерилгенше, онынъ басына совет артиллеристлерининъ коргайы куйылды. Алты куьн ишинде бизим аьскершилери немецлердинъ алдыга баруьвун йигитлерше ирктилер эм баъри планларын да буьздылар. 12-нши июльде Брянск эм Куьнбатар фронтлары душпанга карсы коьтерилдилер. Сол куьнлерде Прохоровка авылы туьбинде дуьняда энъ де куьшли танклар согысы болып озган. Мине сол куьннен алып Уллы Аталык согысыннынъ ызына дейим гитлеровшилери бир токтамай артына куьвильшп басладылар. Совет аьскершилери душпан басып алган ерлеримизди босатувга киристилери. Ал деп Белгород, Курск, Орел калалары эм коьплеген авыллар босатылдылар. Курск согысында совет аьскерлерининъ енъуввининъ сыйына Москвада 5-нши августта артиллерия салюты берилген.

Курск согысында совет аьскерлери душпаннынъ 30 дивизияларын, сонынъ ишинде 7 танк дивизияларын буьзгышлаган. Юз мыннан артык совет аьскершилери эм офицерлери совет оькиметининъ орденлери эм медальлери мен савгаланганлар, 26 аьскер соединениелерине сыйлы атлар берилген. Курск согысында баъри совет халкы ман бирге йигит ногай увыллары да катнасканлар, солардынъ санында Кельдимурат Койлакаев, Коьшманбет Кидирниязов эм коьп баскалары.

РАЙОН АДМИНИСТРАЦИЯСЫНДА

Комиссия сырасы туьрленген

Яньыларда «Ногайский район» МО администрациясында «Администрациядынъ дин биригуьвлери мен (организациялар ман) биргелесте аьрекетлев эм дин эм политикалык экстремизмнинъ яйылуьвина карсы аьрекет этуьв бойынша комиссия

сырасына туьрленислер киритув акында» деген сорав ойласылды эм тийисли токтас кабыл этилинип алынды.

Соны ман комиссия сырасына соьйлесувге коьре тоьмендегилер киритилген:

Бекмуратова Г.А. – ДР-нынъ «Респу-

бликанская газета «Голос степи» ГБУ корреспонденти.

Болатов К. – теолог, Эдиге авылы.

Болдаев М.Д. – имам, Куьнбатар авылы.

Аблезов Д.З. – имам, Карагас авылы.

Куш-куватын тувган ерине багыслайды

Бу йылдын 12-нши августында озининь 65 йыллык мерекесин Ново-Дмитриевка авыл акимбасы, Тарумов районынын сыйлы яшавшы Юсуп Калманбетович Исмаилов белгиледи. Мерекеси мен сол куш оны Тарумов районынын акимбасы А.Зимин, Район депутатлар йыйынынын председатели М.Магомедгаджиев эм администрация куллыкшылары кутладылар.

– Сизинь яшав йылларынынъдынъ маънеси тувган еринъизди оърметлеп келген тийисли, ийги исинъиз бен бааланады. Озь ерининь шынты аъдеми деп, тек сиздей исиге айтпага болады. Ана еринъизге сиз озинъизди савлай багыслап келгенсиз эм аьли де багыслайсыз. Кайдай туьрленислер болса да, Сиз озь еринъиздинь шынты патриоты болып калып, дайым да озь халкынъыздынъ аьдетлерин, баславларын кайтип сакламага деп ойлап келгенсиз, – деди Тарумов районынын акимбасы А.Зимин, мерекешиди кутлай келип.

Юсуп Исмаилов – озь кесписине алап болган авыл аьрекетчиси. Озининь ис аьрекетин ол бас зоотехник болып, малшылыктан баслаган. Оннан сонъ ол Ново-Дмитриевка колхозынын етекшиси, авыл советининь председатели болган. Ким болып куллык этсе де,

ХАЛК АТЫН АЙТТЫРЫП

авыл хозяйствосыннан ол бир де алыста болмады. 1993-нши йылдан алып 2015-нши йылга дейим ол етекшилеп келген «Чубутла» КФХ-сында баслап дуьги оьстирди. Хозяйствосын кенъейтуьв мырат пан Юсуп Исмаилов люцерна шашты, балык оьстируьв хозяйствосы ман аьрекет этип баслады. Баьри затка да ол яны ман бериледи. Мелиоративлик куллыкларына, пишеншалга, ярастырув куллыкларына савлай озин усташа багыслап келеди. Эм ер де ога бети

мен бурылды, эткен кыйыны алап болып, авыл куллыкшысы онъ аслык алып келеди. «Чубутла» КФХ-сы катлык-лы пишен, ем мен тек район хозяйстволарын канагатлап калмай, оннын сапатлы люцерна пишени мен коньысы районлары да пайдаланып келедилер.

– Йылдан-йылга бу ерде калып, аьрекет этер уьшин, тек иске суьйим тувыл, озинъидикинде турувлык, тиресуьвлик болмага тийисли. Эм озинънен баска биревге де сенмей, бир заманда да туь-

нълмей, исинъди кайбирерде кайтадан басламага да туьседи, – дейди Юсуп Калманбетович.

Аьлиги заманда Юсуп Исмаилов «село Ново-Дмитриевка» МО администрациясынын акимбасы болып, оннын ян косагы Дарига Исмаилова болса, «Чубутла» хозяйствосында аьрекет этеди.

Авыл акимбасы келеекте йолларды туьзетпеге, авылды сапатлы электроэнергия ман канагатламага, ер мен байланыслы соравларын йорыкластырмага, авыл яшавшылардынъ яшавын ийгилендируьвге каратылган исти – налоглар йыйнауды толтырмага мыратланады. Авыл эм район патриоты Юсуп Калманбетовичтинь ойлары, мыратлары келеекте толып яшавга айланаягына аян сендиреди.

Халкта айтылганлай, теректи шашув, уьй салув, увыл оьстируьв ислерин Юсуп Исмаилов йогары белгиге толтырган. Берекетли, татым, берк уьйде аьел басы эм оннын ян косагы уьйкен йылуьвлык эм суьйим мен озьлерининь эки увылын, эки кызларын эм балдан таьгли уныкларын йолыгадылар.

А туьри емисли бавы болса, йыл савын Исмаиловлардынъ аьелин онъ емиси мен суьйиндирип келеди.

Суьврете: «Тарумовский район» администрация акимбасы А.Зимин Ю.Исмаиловка разьлык тапшырув аьсери.

БАБАЮРТ РАЙОНЫ

Онъ аслык йыйналды

Бабаюрт районынын авыл хозяйство тармагынынъ ызгы коьрсетимлерине коьре, район еринде 73 мынъ тонна пишен аьзирленген. Районнын авыл хозяйство управлениесининъ етекшиси Арслангерей Алибековтынъ белгилеви мен, бу йыл муниципалитетлердинъ авыл хозяйстволык предприятиялери эм исши-фермер хозяйстволары 100 мынъ тонна пишенин аьзирлемеге мыратланадылар. Катлыклы пишен, ем аьзирлев ислери районнынъ баьри авылларында да юреди. Катлыклы пишен, ем буьгьунлерде Адильянгиюрт, Хамаматюрт эм Тамазатюбе авылларында коьп оьлшемде йыйналган. Районда куьзлик аслыкларынынъ йыйналуьвы да тамамланды. Савлайы 1 мынъ 924 гектар ерден 4 мынъ 967 тонна аслык йыйналган.

– Буьгьунлерде пишен эм сенаж аьзирлевге онъайлы аьллер туьзиледи. Пишен аьзирлев иси, оьткен йыл ман тенълестиргенде, шалт юреди. Ама парахат турмага ярамайды. Аьзирлев технологиясын уйгынлы туьзбеге, аьр бир ис куьнди бос йибермей, пайдаланмага керек, – деп белгиледи Бабаюрт район акимбасы Э.Карагишиев.

Суьйген иси емисин береди

Грозный каласында гимнастика спорты бойынша орталыгы ашылды. Шешен Республикасында регионга специалистлерди аькелуьв бойынша туьрли программалар аьрекет этедилер. Оьткен йыл ишинде художественлык гимнастика спорты бойынша мастери, Россиядынъ уьш кере чемпионы, Европа чемпионы, Халклар ара дельфийлык ойынынынъ енъуьвшиси, Астрахань каласынынъ яшавшысы, ногай кыз Ралина Кутламбетова озь сайлавын этти. Ол Грозный каласында «Ак Барс» деген гимнастика спорт кеби бойынша орталыгын ашты. Оннын коьрсеткен коьрими коьплеген кеспи иелерине, бу якларга келмеге суьйгенлерге озь билимлерин, оьнерин, куьшин кулланмага эм халк яшавын ийгиледирмеге эм соны ман Россия элин уллы эм куьшли патшалыгы этпеге себеллик этеек.

Ралина Астрахань каласында тувьп-оьскен. Бала шагында художественлык гимнастика эм биюв мен кызыксынуьвы оны белгиле болган «Эртеги» деген ансамблине аькеледи. Астрахань каласынынъ маданият училищесин етимисли тамамлап, Ралина «Грант Арт мюзикл» яслар театрында ойнаган, «Экстрим» деген черлидинг бойынша йыйылыс куьбининъ уьйретуьвшиси болып, «Friction» деген шоу эстрадалык куьбин етекшилеп келген. Белгили болувды ога яратувшылык проектлери: Россияда Москва, Санкт-Петербург калаларында, Дагестанда, Татарстанда, Башкортостанда, Турцияда эм сондай баска ерлерде оьткен Савлайроссиялык, халклар ара ярыслардынъ коьп кере енъуьвши-

си эм лауреаты болган «Тулпар» деген коьримли ногай халк биюв ансамбли эм «Эверест» Кавказ халкларынынъ биюв театры эм сондай баскалар аькелдилер. Бу коллективлер буьгьунлерге дейим де озь саняты ман каравшыларды сукландырып келедилер. Яратувшылык иси ога ярайтаган эди. Ама ол зат оннынъ шынты излеви болмады. Кайзаманда да спорт гимнастикасы ога парахатлык бермеди. 2013-нши йыл кыскакаклы биринши кере Шешен Республикасында конакта болады. Ралина Махмуд Эсембаев атындагы халклар ара сольный биюв ярысында ортакшылык этеди. Сол куьнлерде оны шешен халкынынъ конакшылыгы, оны курсап алган ийги, ашык юрекли аьдемлери аьжейипсиндирди.

Уьйге келуьви мен ол Грозныйда озининъ гимнастика бойынша мектебин ашпага деп ойланады. Баьри зат та айтпага енъл эди. Неге десе Астраханьде оннынъ баьри заты да бар эди: суьйикли иси, дослары, уьйи, алдында болса белгисизлик. Ол мунъайып олтырмады. Озининъ йогары кеспилик билимлери

мен, ис суьерлиги, кыйынлыкты енъл енъл болув касиети мен Ралина ят ерде де озин тавып билди.

Буьгьунлерде «Ак барс» Грозный калада куьннен-куьнге оьрленип келген, балалар уьшин спорт объектлерининъ бириси деп саналады. Онда 300-ден артык оьнерли саьбийлер юредилер. Мунда келеектеги спортсменлерин аьзирлевде тийисли амаллар туьзилген. Балалар ман озь исин яны ман суьйген кеспи иелерининъ куьби аьрекет этеди. Эм олардынъ сол спорт кебине коьп балаларды тартпага мырадлары бар.

– Ден савлыгы болган, уьстинликли балаларды, яны несилди тербиялав – бизим бас борышымыз. Эм бизим берген билимимиз оларга яшав бойы керегеек, – деп хабарлайды Ралина Кутламбетова.

– Бизге балалар 3 ясыннан алып юредилер. 10 ясыннан сонъ олар спорттынъ баска кебин де сайламага боладылар, неге десе гимнастика баладынъ баьри ягыннан да физический аьзир болувында, олардынъ оьсип эм оьрленип келуьвинде уьйкен маь-

неди тутады. Шыдамлык, иммунитет, дуьрыс тыныс алуьв, майсып болув, яс шарктынъ баьри муьшелерининъ белсенли аьрекет этуьви заман-заманы ман этилген дерислер мен келедилер.

2016-ншы йылдынъ июнь айында Орталыкта гимнастика спорты бойынша оьткен биринши ярыслардынъ оьгуьви авыр сынавлар болдылар. Яс гимнастларына Россиядынъ ат казанган тренерлери, белгили спортсменлер Астрахань каласыннан Р.Ильясов эм Р.Шийртукаев, Владикавказдан И.Золотарева эм А.Субботина йогары баа бердилер. Эм оларды регионда бу спорт кеби оьрленуьви, а балалар болса спорт ягыннан ийги аьзирлик коьруьви суьйиндирди. Ярыслар тамамы бойынша гимнастикадан келеекте Россия чемпионатларында Шешен Республикасы атыннан шыгаяк миллет йыйылыс куьби кепленген. Спорт мастерлерининъ ийги атануьвы Ралина Альбертовнады канатландырды. Эм ол тербиялавшыларына озь билимин эм оьнерин багыслап келеек.

– Талаплы баладынъ оьнерин тек заманында танув тувыл, спорт етимислерине етисуьвде, ога ашылмага ярдамласув да бек маьнели, – дейди Ралина Альбертовна.

Ким биледи, белки оннынъ тербияланувшыларыннан чемпионлар шыгып, Орталыкты эм озь элининъ атын айттырар. Ама ол зат заман сораьы болады. Гимнастика спорты бойынша орталыгына уьстинликлер эм спортга йогары етисуьвлерди йораймыз!

Суьврете: ногай кызы Р.Кутламбетова озь тербияланувшылары ман куллык этуьв мезгилинде.

Район оьрленсе, халкымыз оьрленер

(Басы 32-33 -нши номерлерде)

Кара-Сув авыл орта школасынынъ йогары класслар окувшылары «сельсовет Карасувский» СП МО администрациясынынъ акимбасы Янибек Динакаев пен йолгыгьсканлар. Окувшыларда администрация куллыкшыларына туврадан оьз соравларын бермеге онъайлык тувды. С.Капаев атындагы Калинин авыл орта школасында оьткерилген:

- информациялык орталыгынынъ активи, окувшылар самоуправлениесининъ агзалары ман аьзирленген «сельсовет Арсланбековский» СП МО администрациясынан хабарлар» деп аталган информациялык дайджест;

- школадынъ 8-9-ншы класс окувшыларынынъ куьши эм тарих окутувшысы Э.Аджековадынъ етекшилиги мен «Самоуправление школасы. Яс-явка келеектеги сайлайды» деген шоу-ойын;

- окутувшы Ш.Абдулакимовадынъ етекшилиги мен «Ерли самоуправление буюьун» деген йогары класслар окувшылары уьшин информациялык саьати;

- окутувшы Э.Абдулганаповадынъ етекшилиги, 6-7-нши класслар окувшыларынынъ катнасувы ман «Ерли самоуправление куьни» деп аталган тематикалы дерис;

- окутувшы Т.Акбердиевадынъ етекшилиги, 5-6-ншы класслар окувшыларынынъ ортакшылыгы ман «Баьринъиз де сайлавларга!» деген дерис-ойын;

- школа директорынынъ орынбасары Н.Джумагельдиевадынъ уйгьнлавы ман, 7-9-ншы класслар окувшыларынынъ катнасувы ман «Бизим авыл: куьннен-куьнге» деген аты ман авыл поселение депутатлары А.Акбердиев эм М.Мусаев пен озгарылган йолгыгь. Сонынъ барысында «Сорав-явап» деген рубрикада депутатлар авыл яшавы эм яшавшылар ман байланыслы актуальли соравларга яваплаганлар.

А.Джанибеков атындагы Терекли-Мектеб авыл орта школасында 7-нши «а» эм 10-ншы «б» класслар окувшылары ман косылма деристи тарих окутувшысы С.Эспергенова юриткен. Деристе «Ногайский район» МО администрациясынынъ «Яслык» орталыгынынъ етекшиси С.Сарсеев, район билимлендирув управленийсининъ методисти Б.Бекмурзаев катнасканлар. Дерис Россия эм Дагестаннынъ гимнлерин тынълавдан басланды. Муннан сонъ окутувшы «Россиядынъ политикалык тармагын билемиз бе?» деген блиц-сорастырув юриткен. Ерли самоуправление органынынъ куьрулувы эм оьрленуви акында 7-нши «а» классынынъ окувшысы К.Саитова хабарлады. К.Курганова «Ерли самоуправлениесининъ структуралык боьликлери» деген тема бойынша презентацияды аьзирледи, сонынъ акында дериске конак болып келген С.Сарсеев хабарлады. Окувшылар конакларга бизим районуьмыз, авыл маьселелери акында соравлар бердилер. Конаклар ман окувшылар арасында кызыклы хабарласув болып озды. Оннан сонъ «Авыл администрациясынынъ акимбасын сайлав» деген роль ойыны болып оьгтти. «Ногайский район» МО администрациясынынъ акимбасынынъ орынбасары А.Межитов «Патшалыкка куллык этуьв – ямагатка куллык этуьв» деген тема бойынша 10-ншы класс

слар окувшылары ман йолгыгьскан. Школа выпускниклери мен район ЗАГС начальниги Б.Ярикбаева йолгыгьскан. Йолгыгьстынъ басында ол окувшыларга Самоуправление куьни кайзаман беркитилгени, Россия Федерациясынынъ субъектлери акында кыскаша хабарлаган. Солай ок ол район ЗАГС боьлигининъ борышлары эм куллыгы акында айтып озган.

Дагестан Республикасынынъ муниципаллык образованиелеринде биргелес информациялык орталыктынъ аьрекетлеви канатлавл

Оьткерилген шаралар акында толы информация социаллык тармакларынынъ (одноклассники, фейсбук, твиттер, инстаграмм) официаллык бетлеринде, «Шоьл тавысы» республикалык газетасында, «Ногайский район» МО официаллык сайтында www.nogayski.ru ерлестириледи, «Ногай Эл» ерли радиостанциясынан бериледи.

«Ямагат тергеви» деген информациялык порталды оьрлентуьв

2016-ншы йылдынъ 31-нши майына порталда 4 аьризелер барлыгы белгиленген. Сондай аьризелер караладылар эм соларга коьре тийисли карарлар алынадылар.

Дагестан Республикасынынъ власть органларынынъ ортак бир порталын оьрлентуьв

Патшалык власть органларынынъ ортак бир порталында «Ногайский район» МО администрациясынынъ официаллык сайты оьрынастырылган. Администрациядынъ аьрекетлери акында информация аьр дайым да янъыртылып турады.

Электронлы документлер айланысынынъ биргелес ведомстволар ара тармагын оьрлентуьв эм колтыклав (армаган – СЭД)

«Ногайский район» МО администрациясында СЭД 2015-нши йылда ис аьрекетине киргистилген. СЭД-ти ийгилендирув бойынша куллыклар куьн сайын юритиледи. Райадминистрациясынынъ тармак администраторы ман администрация специалистлерин эм боьликлерининъ специалистлерин окутув иси бардырылады, администрациядынъ янъы куллыкшылары косылады. Администрациядынъ кырында болган боьликлер VipNet аркасы ман киргистилгенлер, олар – маданият, ЗАГС, райархив боьликлери, Авыл хозяйство управленийси, билимлендирув боьлиги. Райадминистрация меканы ишиндеги баьри де ПК СЭД-ке байланыстырылганлар эм VipNet тармагы ман коршаланганлар. Келеекте СЭД тармагына «Ногайский район» МО авыл поселениелерин киргистпеге деген план бар.

Дагестан Республикасынынъ муниципаллык образованиелерининъ администрациялары ман МФЦ (ТО СП) косымша территориаллык айырымланган структуралы подразделениелери уьшин 2015-нши йылдынъ план-графикине кирмей калган меканларды айырув

Авыл поселениелерининъ муниципаллык образованиелери мен МФЦ СП ТО ашув уьшин меканлар берилген.

Дагестан Республикасынынъ билдирувлер мен етекшилеви эм ийберуьв Биргелес патшалык тармагынынъ (армаган – ДР ЕГСУПД) талаплавлары ман келисли кепте, келеекте ВКС-ке конференц-залды (кенъесуьв боьлмесин) байланыстырув ман ЛВС-ти туьзуьв бойынша куллыкларды толтырув эм соларды республикалык тармагына киргистуьв

«Ногайский район» МО администрациясында 2016-ншы йылдынъ 31-нши майынан ВКС аьрекет этеди.

Дистанционлык йосыгында муниципаллык образованиелери мен кенъесуьвлерди, семинарларды, окутуьв курсларын оьткеруьв ниет пен ВКС тармагынынъ анъсатлыкларын кенъ кепте куллануьв

2016-ншы йылдынъ 31-нши майына «Ногайский район» МО администрациясында ВКС куллык этеди. «Ногайский район» МО администрация акимбасынынъ кабинети байланыстырылган.

«Кавыфсыз Дагестан» приоритетли проектлери

Экстремизм эм терроризм идеологиясына карсылык этуьв

2016-ншы йылдынъ 15-нши мартында «Ногайский район» МО Антитеррорист комиссиясынынъ «село Терекли-Мектеб» СП МО администрациясына барып эткен кенъеси озгарылды. Бу кенъесте тоьмендеги: адресли алдын шалув куллык; РФ-да Терроризм эм экстремизм идеологиясына 2013-2018-нши йылларга карсылык этуьв комплексли планында белгиленген шаралар планын ДР еринде толтырув; авыл поселение ерлериндеги объектлердинъ антитеррорист коршаланув аьллери деген соравлар ойланылган. Оннан баскалай, 2016-ншы йылдынъ 22-нши мартында «Ногайский район» МО ведомстволар ара комиссиясынынъ КВ, ПО эм ММПЛ тергев бойынша кенъеси болып оьткен. Сондай объектлердинъ эсабы беркитилген, объектлерди тергев бойынша ис туьркими, комиссиялык тергевлерди юритуьвдинъ графиги туьзилген. Ис туьркими график пен келисли аьлде куллык этеди, ай сайын Дагестан Республикасынынъ Антитеррорист комиссиясына керекли информация ийбериледи. Быйылдынъ 11-нши апрелинде «Ногайский район» МО Антитеррорист комиссиясынынъ кенъеси оьткерилген. Сонда 5 сорав, сонынъ ишинде ДР Антитеррорист комиссиясынынъ 2016-ншы йылдынъ 20-ншы январиндеги 09-10/1 номерли эм 2016-ншы йылдынъ 18-нши мартындагы 09-10/2 номерли карарларынынъ толтырылувы ойланылып каралган. 2016-ншы йылдынъ 14-нши апрелинде Ногай районунынъ Куьнбатар авыл поселениесинде АТК кенъеси болып оьткен.

Р.ШАНГЕРЕЕВ,

«Ногайский район» МО администрациясынынъ акимбасынынъ куллыгын юритуьвши.

(Ызы болаяк)

КОРРУПЦИЯ МАЬСЕЛЕСИ

Аьрекетин ашык юритпеге шалысады

Толтырувшы власть органларынынъ структураларын ийгилендирув ниет пен Дагестан Республикасынынъ Акимбасынынъ 22.01.2016-ншы йылдагы 22-нши номерли Указы ман Предпринимательство эм инвестициялар бойынша агентствосы туьзилген, эм оны Башир Магомедов етекшилейди. Оьз аьрекетин баслаган куьннен алып Агентство коррупцияга карсылык этуьвге каратылган куллыкта белсенли катнасып келеди. Аьлиги заманда коррупциялы эм баска туьрли ыхтыяр бузувлардынъ алдын шалув мырат пан

Агентство 2016-2017-нши йылларга коррупцияга карсылык этуьв бойынша шаралар планын аьзирлейди.

«Коррупция заьлимдей оьткертмак маьселеси болып саналады. Соны шешуьв уьшин Россия Федерациясында антикоррупционлык законодательствосы туьзилген эм бу оьткертмак кемшилик пен куьрес юритпеге амал береттаган келисли нормативли алат исленип аьзирленген», – деп белгилеген Башир Магомедов.

Агентство предпринимательство аьрекетин колтыклав эм

оьрлентуьв эм патшалык ярдам этуьв тармагында патшалык политикасын яшавга шыгарады. Агентство етекшиси мен патшалык эм муниципаллык ярдамын беруьвши республикалык Коьп функционаллы орталыгы (МФЦ) ман биргелесип аьрекет этуьв акында келисуьв туьзилген. Сол келисуьвге коьре ярдам алуьва аьризелер, солай ок тийисли документлерди беруьв орталыклардынъ офислери аркасы ман бажарылаак. Б.Магомедовтынъ соьзине коьре, ол зат коррупционлык элементлерди тоьменлетпеге эм ярдам беруьв про-

цедурасын болган шаклы ашык таза этпеге амал береек. Конкурс комиссиясынынъ сырасы да толысынша туьрленек, солардынъ 30 процентиннен артыгы быйыл ямагат организацияларынынъ ваькиллери болаяклар.

Агентство етекшиси халк пан ашык кепте биргелесип аьллесуьв политикасын юритеди. Заман-заманы ман иркуьвсиз аьлде граждандарды кабыл этуьвлер оьткериледи. Сол йолгыгьсларда яшавшылар оларды кызыксындыратаган соравларын бердилер эм соларга тийисли яваплар аладылар. Оннан баска-

лай, ведомство туьрли социаллык туьркимлери эм ямагат организацияларынынъ ваькиллерининъ катнасувы ман актуальли темаларга конференциялар эм тоьгерек столлар оьткереди.

Агентстводынъ юритетаган аьрекетининъ ашыклыгы оьз куллыгы акында халкка кенъ аьлде билдируьви мен аян шайытланады. Баьри информация да Агентстводынъ официаллы сайтында (www.investrd.edag.ru), социаллык тармакларында эм коьлем информация амалларында орынласады.

Татымлыкта беркиген аьел

Енали эм Енхан Копиевлердинъ татым аьел курганына бугуьнлерде 60 йыл болды. Карасу авылында Копиевлердинъ аьелин абырайлы, татым аьел деп таныйдылар, олардынъ берекетли сыпырасыннан аьр бир келген конак бир де туз даьмин татпай кетпеген болар. Сол аьелдинъ эки ясуьйкенлери, аьел татымлыгын беркитип, аьвлетлерине, уныкларына, авылдасларына озьлерининъ тил бирлиги мен, таньлыгы ман, шыдамлыгы эм акылбалыгы ман коьрим коьрсетип, яшав айкасларында оларга тиревлик болып келедилер.

Авыл ясуьйкенлери Енали Караногай районынынъ Аксакаулында, Енхан-абай Сьлув-Тобе деген бурынгы авылларында 1937-нши йылда тувганлар. Енали согыс йылларында Батыр-Мурза авылында яшавган. Онынъ балалыгы бек авыр йылларга келди. Ол яслайын Шихмурзаевлер аьелининъ койын багады. Енали мен сьлув кыз Енхан бир-бирин танып, яратып уьйленедилер.

Ама ясты совет Аьскерине эр борышын толтырмага эли шақырады. 19 асындагы аьел курган ясты уьш йыл ярымга Украинадынъ Одесса каласында эр борышын толтырмага йибередилер. Ногай яска сол заманда Венгрия элинде озьткен озьгерислеринде катнаспага да туьседи. Эм онда коьрсеткен етимислери уьшин ол медальерге де тийисли этилген.

Аьскер сырасыннан кайткан сонъ, ол тыншайып олтырмады. Махачкаладагы авыл хозяйстволык техникумына туьседи. Татым аьелде ызлы-ызыннан 7 аьвлет тувып тербияланадылар. Аьвлетлери Оразали, Мархаба, Бурлият, Оразбай, Оразманбет, Малият, Аджманбет йогары, орта билим аладылар.

ТАБИАТ ЭМ БИЗ

Аьр кайсысы суьйген кеспилери бойынша аьрекет этип, элине пайда аькеледилер. Ясуьйкенлер Енали эм Енхан Копиевлер озь аьвлетлерин аьдиллик, алаллык негизинде тербиялап озьтирдилер.

Бу йылларда колхоз бузылып, оннынъ орынына совхоз курылады. Енали совхозда баслап тракторист, оннан сонъ механик, мастерскойдынъ етекшиси болып аьрекет этеди. 1976-нши йыл оны ферма етекшиси этедилер. Сол ис аьрекетинде 18 йыл аьрекет эткен. 1997-нши йылда ол тыншаювга кетеди. Кайда куллык этсе де, ол бир де истен корпада. Енали-акай коьпте тыншаювда болса да, авыл ясуьйкенлер советининъ агзасы болады. Авылда озьткен кайсы йыйында да озь маслагаты, ойы ман боьлисип келеди.

Енхан-абай да коьп йыллар узагында озь

тенъ кыймаслары Р.Кельдасова, Р.Еллыева эм сондай баскалар ман алдышы сыйыр савушы сырага кирип келген. Озь исинде йогары етимислери уьшин Енхан-абай 1963-нши йыл элимиздинъ бас каласы Москвада Кремльде озьткен СССР Профсоюзунинъ 3-нши съездининъ делегаты болып катнаскан. Олардынъ озь элине эткен уьйкен коьсымлары акында уьйлеринде сакланган коьплеген Сый грамоталары, туьрли савгалары шайыт боладылар. 7 аьвлетин озьтиргени уьшин Енхан-абай сыйлы ана деген медалининъ иеси де болады.

Эм олар бугуьнлерде авыл яшавында, уныкларын, немерелерин дурыс йолда тербиялауда белсенли катнас тутьп келедилер. Енхан-абай ян косагы Енали-акай ман 13 уныкларынынъ, 18 немерелерининъ тоьгеринде куьезин боьледилер.

60 йыл артта курылган аьелдинъ яшавы аядадай озьтип, маслагаттынъ булагы болып, авыл яшавшыларынынъ юрегинде озьтемлик, сый тувдырады.

Янъыларда сол сыйлы мерекеге деп «сельсовет Карасувский» СП МО аькимбасы Я.Динакаевтинъ эм авыл маданият уьйининъ куллыкшылары етекшилиги мен ерли администрация меканында шара уйгынланып озьтти. Шарады авыл маданият уьйининъ куллыкшысы М.Хасавова юритти.

60 йыл бирге татым, берк аьелди курып, уьш несил балаларын озьстирип келген эки ясуьйкенди авыл администрациядынъ аькимбасы Я.Динакаев, тенъ-дослары, авыл ясуьйкенлери Р.Еллыева, Р.Кельдасова, У.Компазов, авыл маданият куллыкшылары, балалары, уныклары кутладылар.

Сыйлы ясуьйкенлерге деп 5-нши класс окувшысы А.Арунова орыс тилинде ятлав окыды. «Яслыгым», «Авылымнынъ туьнлери», «Анама», «Яслыгымыз кайтпайды» деген йырларын коьнърав сеслери мен маданият куллыкшылары К.Аджманбетова, колында коьбызы ман Б.Куруптурсунов, мектеб окувшысы С.Компаева йырладылар.

Тенъ-йолдаслары Р.Кельдасова эм Р.Еллыева сарынлар йырладылар. Шарадынъ сонъында шатлыклы озьгериске деп йыйылганлар Енали эм Енхан Копиевлердинъ татым аьелининъ уьйинде туьзилген берекетли сыпырасыннан даьмили аслардан таттылар. Эм оларга юреклериндеги йылы сагынувларын багысладылар.

Г.НУРДИНОВА.

Суьврете: Енали эм Енхан Копиевлер.

Сув – яшавдынъ булагы

*Сувга басты иемиз,
Колды, бетти ювганда.
Сув энъ таза киемиз
Оьлгенде эм тувганда.*

*Булганса да сув ерде –
Ак буьлтка айланар,
Тазаланар ол озьрде...*

М.АВЕЗОВ.

Белгиле ногай шаиримиз Мурат Аvezовтынъ сув акында язган сыдыралары калай маьнели эм терен ойлы. Аьдемди дуньяга энгенде де эм ызгы йолга салганда да таза сув ман ювиндырадылар. Сув яшавда бек керекли зат. Онсыз яшав йок.

Быйылдынъ навруз айында мен, «Булак» деп аталган уьлке танув кружогыннынъ катнасувшысы, Карагас авыл орта школасынынъ окувшысы «Яс уьлке танувшы» деген республика бо-йынша озгарылган конкурста ортакшылык эттим. Конкурстынъ бас темасы – «Сув – яшавдынъ эм куваттынъ булагы».

Бу тема мага бек ярады. Илми исимди эки кесектен туьзбеге суьйдим. Биринши кесегине авылдынъ ясуьйкенлериннен йыйган такпаklar, айтувлар, сув ман байланыслы халкымызда бу куьнге дейим сакланган аьдетлер, сув акында ятлавлар эм таварыхлар киредилер. Экинши кесегинде авылымнынъ белгиле аьдеми Сейпудин Мустафаевич Карагулов акында хабар-

ладым. Онынъ ис кесписи – инженер-гидротехник. Оьзимнинъ илми етекшим Нурсият Зиявдиновна Зарманбетова ман сув акында бек коьп керекли материаллар йыйдым.

Баьримизге де таныс «Аьндир-шопаь» ямгыр тилек аьдети эсиме келеди. Мен кишкей заманда орам-орам ман бу аьдетти тутьп, оьзимдей балалар ман аспаннан ямгырды коьп шақырганман.

Абдул-Керим-аьпенди Ганиевтинъ «Ямгыр тилек дуvasы» деген назмысы ман исимди язып турган заманда таныстым.

*Картлар, яслар
коьзасы ман,*

*Хатын-кызлар,
эмшек бебе баласы ман,
Явын тилеп дуvasы ман
Капынъа келдик таубага.
Кадыр Алла кабыл эт,
Халис тауба наьсип эт.*

Халкымызда сув ман байланыслы ырымлар да аз тувыл: аьдемнинъ алдына бос шелек пен шыкпага ярамайды, толы шелек пен шыкса – толып кайтасынъ эм с.б.

Сув бизим районга татавыллар ман, Сейпудин

Мустафаевичтинъ айтувына коьре, 1968-нши йылда келген. С.Карагулов – бизим школадынъ выпускниги, Новочеркаскагагы инженер-мелиоративли институтты окып битирген. 1976-нши йылдан алып Ногай сувгарув тармаклар управленисиндеги Карагас участогыннынъ бас инженери болып ислеп баслаган. Ногай сувгарув тармаклар управлениеси (УОС) 1968-нши йылда туь-

зилген. Онынъ энъ биринши етекшиси Амангельди Сарсеевич Оразбаев болган. Сонъ Я.И.Айтманбетов, Б.Карагулов ислегенлер.

Озь эскеруьвлеринде Сейпудин Карагулов биринши дипломлы специалистлерди де белгиледи: Капар Исмаилов, Агали Канаев, Шамиль Мурзаев, Язманбет Абдулнасыров, Ахмат Магомедов... Олар баьриси де Новочер-

касск каладагы инженер-мелиоративли институтын окып кутарганлар.

Мелиорация – ол ерди эмлев (врачевание земли). Олай деген не? Баслап топырактагы сувларды йибериув уьшин ашык дренаж тармагын туьзгенлер, сонъ ябык дренаж тармагына коьшкенлер. Ябык дренаж тармагы уьйкен кесек ер маьданларын экономамага ярдам эткен, ерди кулланувдынъ хайырын арттырган. Сувдынъ артыгы сувгарылаган ердинъ кырына йиберилген. Ол зат топыракты тузланувдан саклаган. Сувгарылаган ер участкалар аьр бир гектардан 40-45 центнер аслык бергенлер. Соьйтип 1200 гектарга ювык коьпйыллык пишенем озьленлери сувгарылаган болган. УОС-тынъ ис борышы – сувгарув тармакларын кулланув.

Мундай авыр куллыкты коьп аьдемлер толтырганлар. Сувгарув тармаклар управлениесинде 70-ке ювык аьдем куллык эткен. Манбет Оразбаев эм оннынъ кедеси Хайрудин – экскаваторщиклер, Василий Ткаченко, Наталия Руденко – олардынъ коьмекшилери, Кошали Караев, Курман Койлакаев – бульдозеристлер... Сейпудин Карагулов

кесписине коьре инженер-гидротехник. Тувган шобьл табиатын куьшли суьюви оны халкымыздынъ белгиле шаири, композиторы этти. С.Карагулов сув акында коьп хабарлар айтты: «Бурын заманда кенъ шобьлимизде коьп куйылар болганлар. Олардынъ атлары – Терен-куйы, Маштак-куйы, Али-куйы, Акбалшык-куйы... Бу байыр атлар баьриси де куйылардынъ ислерининъ атларынан тура айтылган. Кайбир куйылардагы сувлар аьдемди эмлейдилер деп белгиле болган. Ногай йырларда куйылар яшавдынъ булагы деп макталып йырланганлар:

*Калай узак кеткенлер,
Сени коьрген куьнлерим.
Куйы баста сув алып,
Мага созып бергенинъ.*

Бу С.Карагуловтынъ сыдыралары.

Илми исим районда 1-нши орынга, республикамызда диплома тийисли болды. Мен Сейпудин Карагуловты эм бу кеспиди сайлаган баьри аьдемлерди шобьлимиздинъ баьтирлери деп санайман. Оларга ден савлык, наьсип йорайман!

Бриллиант ОРАЗОВА,
Карагас авыл орта школасынынъ 10-нши «б» клас-сынынъ окувшысы.

Суьврете:

С.Карагулов.

Бораншы авыл яшавшысы
Адилхан Халиевич Абдулхаликов
 20-ншы августта 60-яска толганы ман

Юз йыл яша, тилеймиз,
 Узак болсын омиринъ.
 Бизим айткан тилеклер-ав,
 Майдай болып ягылсын.
 Ден савлыгынъ берк болсын,
 Картаймасын юрегинъ.
 Буьгунлердей юзинъде
 Насып нуры яйнасын.

Кутлавшылар: ян косагы Базархан, кеделери Хасанбий, Сафарбий,
 кызы Румия, келинлери Гульмира, Гульфира, уныклары.

Карасу авыл яшавшысы
Аварбийке Амирбековна Арунова
 29-ншы августта 7-яска толаягы ман

Бизикиндей арув кыз
 Сав ногайда йок болар
 Яшавынъда ашылсын
 Насыпликке кенъ йоллар
 Сенинъ тувган куьнинъди
 Тойдай этип тойлайык.
 Узак омир, уйкен насып
 Сага буьгун йорайык

Кутлавшылар: атайы Каирбек, тетеси Оравхан,
 акасы Нарбек, кешеги Фарида, бебелери Нурия, Абдулах

Ердесимиз, Сургут каласынынъ яшавшысы
Асирет Расуловна Терекбаева
 биринши класска барувы ман

Сага, Асирет, баьримиз
 Яхшылыклар йораймыз
 Школага барувынъ ман
 Ак юректен кутлаймыз.
 Сол арув куьнинъ эсте
 Узак заман саклансын.
 Сый-абырай, уьстинлик
 Дайым сага йос болсын.

Кутлавшы: Терекбаевлердинъ аьели

Ердесимиз, Сургут каласынынъ яшавшысы
Рашид Расулович Терекбаев
 26-ншы августта 5-яска толаягы ман

Оьктемсиймиз сени мен,
 Рашид деген атынъ бар.
 Йигиликлер коьп этсенъ,
 Муьсиревин халк айтар.
 Буьгун сени кутлайык,
 Бес ясынъа толдынъ деп.
 Оьсе-оьсе етерсинъ,
 Мен де йигит болдым деп.

Кутлавшы: Терекбаевлердинъ аьели

ОБЪЯВЛЕНИЕ

о проведении конкурса на замещение вакантных должностей директоров муниципальных казенных общеобразовательных учреждений «Ленинаульская средняя общеобразовательная школа», «Батыр-Мурзаевская средняя общеобразовательная школа» администрации МО «Ногайский район»

Администрация МО «Ногайский район» объявляет конкурс на замещение вакантных должностей директоров муниципальных казенных общеобразовательных учреждений «Ленинаульская средняя общеобразовательная школа», «Батыр-Мурзаевская средняя общеобразовательная школа» администрации МО «Ногайский район».

Конкурс проводится в соответствии с постановлением и.о. Главы администрации МО «Ногайский район» от 22 июня 2016г. №166 «О проведении конкурса на замещение вакантных должностей руководителей муниципальных общеобразовательных учреждений администрации МО «Ногайский район».

(Положение размещено на сайте администрации и отдела образования МО «Ногайский район»).

К претенденту на замещение указанной должности предъявляются следующие требования:

- наличие высшего профессионального образования по направлениям подготовки «Государственное и муниципальное управление», «Менеджмент», «Управление персоналом» и стажа работы на педагогических должностях не менее 5 лет или высшего профессионального образования и дополнительного профессионального образования в области государственного и муниципального управления или менеджмента и экономики и стажа работы на педагогических или руководящих должностях не менее 5 лет;
- прошедшие соответствующую аттестацию, установленную законодательством Российской Федерации в сфере образования.

Ознакомление с условиями конкурса, консультации по подготовке документов, прием документов, выдача бланков заявления и анкеты для заполнения, осуществляются по адресу: с.Терекли-Мектеб, ул. К.Маркса, 15. Контактное лицо – Отарова Ирина Мусаевна, главный специалист по муниципальной службе и кадрам, секретарь конкурсной комиссии, тел. 8(8722)553331. Прием документов с 22.08. по 01.09.2016г.

Для участия в конкурсе Кандидат представляет по вышеуказанному адресу секретарю Конкурсной комиссии за 10 дней до заседания комиссии следующие документы:

- заявление установленной формы
- копию паспорта или документа, удостоверяющего личность (оригиналы соответствующих документов предъявляются в комиссию лично);
- копии документов о профессиональном образовании, при наличии – о дополнительном образовании, повышении квалификации, присвоении ученых степеней и званий, заверенные службой кадров по месту работы или нотариально;
- копию трудовой книжки, заверенную службой кадров по месту работы или нотариально;
- справку о наличии (отсутствии) судимости, в том числе погашенной и снятой, и (или) факта уголовного преследования либо о прекращении уголовного преследования;
- анкету установленного образца, заполненную собственноручно;
- заявление – согласие на обработку персональных данных (бланк выдается в управлении образования)
- медицинскую справку установленной законодательством формы
- заверенную собственноручно программу развития образовательного учреждения на ближайшие 5 лет.

Программа должна содержать следующие разделы:

- информационно-аналитическая справка об общеобразовательном учреждении;
- цель и задачи Программы;
- описание ожидаемых результатов реализации Программы, количественные и качественные показатели;
- план-график программных мер, действий, мероприятий, обеспечивающих развитие образовательного учреждения
- приложения к программе (при необходимости)

Список кандидатов, допущенных к участию в конкурсе, утверждает учредителем учреждения, организатором конкурса в течение 3 календарных дней со дня следующего за днем окончания приема документов и размещается на сайте администрации МО «Ногайский район». Решение организатора конкурса о допуске или об отказе в допуске доводится до кандидата в письменной форме.

Конкурс состоится 13 сентября 2016 года в 14.00 в зале заседаний администрации муниципального образования «Ногайский район», расположенном по адресу: с.Терекли-Мектеб, ул. К.Маркса,15.

Перечень документов для оформления ЕДВ на детей, поступающих в 1 класс, из малоимущих многодетных семей

Управление социальной защиты населения в муниципальном образовании «Ногайский район» информирует о том, что начался прием документов от малоимущих многодетных семей (от 3-х и более детей до 18 лет), поступающих в 2016 году в первый класс для получения единовременной выплаты.

Родители, обращающиеся за назначением единовременной денежной выплаты, заполняют заявление установленного образца (бланки заявлений имеются в Управлении социальной защиты населения). К заявлению прилагаются следующие документы вместе с оригиналами ксерокопий:

- ксерокопии паспортов обоих родителей;
- ксерокопии страховых пенсионных свидетельств обоих родителей;
- ксерокопия свидетельства о рождении ребенка – первоклассника;
- справка сельской администрации о составе семьи;
- справка с места работы родителей с указанием зарплаты за 3 месяца перед подачей заявления;
- в случае, если родители не работают – ксерокопии трудовых книжек;
- справка о получении или неполучении пенсии на каждого члена, указанного в справке сельской администрации;
- справка налогового органа о предпринимательстве родителей;
- справка со школы об обучении ребенка в 1 классе в 2016-2017 учебном году – ксерокопия свидетельства о браке.
- справка о пособии по безработице родителей за 3 месяца перед подачей заявления;

При наличии иногородней прописки у одного из родителей в УСЗН по месту его прописки необходимо взять справку о том, что за аналогичной выплатой на ребенка, идущего в первый класс, не обращались.

По всем вопросам осуществления единовременной денежной выплаты можно обратиться в управление социальной защиты населения, тел. (89387941391).

Ш.АЛЫПКАШЕВА,
 специалист 1 разряда.

Дагестаннынъ ат казанган артисти Асиет Тилекова: «Иыр мени канатландырады...»

«Мен оъз йырларымды язганда, бек сенемен халк оны тап мендей этип суъер деп. Копь бетинде меним ниетим толады», – дейди ногай йырлашы, Дагестан Республикасынынъ ат казанган артисти, йырларынынъ созлерининъ авторы Асиет Тилекова. Асиет кишкейлей йырлап баслаган. Балалай ол коьп эситкен энесининъ домбрада ойнаганын, анасыннынъ коьбиз бан йырлаганын. Йыр оьнери кызалакка оъз ясы уйкенлериннен коьшкен болар. Асиет Тилекова болса йыр ман яшавын тар, айырымластай байланыс болувын анасыннынъ насихаты, ниети мен аьнлагалды. Ажархан анасы кызы уйкен болганда йырлаганын бек суыйген. «Анам – дуныяда энъ меним аявлы аьдемим, меним оьктемлигим. Йырламага суыйгенимнен де бек, онынъ мырады толсын, ол суыйинсин деп мен йырлайман», – дейди анасы акында йырлашы кыскакылы. Анасы асыраган 8 бала арасынан, тек ялгыз Асиет халк алдына шыгып йырлаган.

Асиет Тилекова Абрам-Тобье авылында тувып-оьскен. Сосы авылдагы школада оькган, мунда онынъ балалыгы, яслыгы оьткен. Болаяктынъ боьркиннен дегенлей, ол школада болган туьрли конкурсларда катнаскан. Анасы ман бирге яхшылыкларда йырлап, халктынъ коьнъилин коьтерген. 8-нши классты кутарып, болаяк йырлашы Ставрополь каласындагы культпросвет училищесининъ саз алатлар боьлигине окумага барады. Оннан сонъ тувган авылындагы школада, балалар бавында анъ дерисиннен окутувшысы болып, сонъ маданият уйинде, пионерлер уйинде, анъ школасында ислейди. Каясула авылынынъ школасында балаларды гитарада ойнатып уйиретеди. Олардынъ бир нешевининъ кишкей юрегинде анъга уллы сезимди эндирип билди. Сосы балалар сырасында йырлашы, домбрада ойнавшылар да болдылар, бириси Санкт-Петербург каласында ислейди, белгили гитарист болган.

1990-ншы йыл Асиет Тилекова Ногай районга, Терекли-Мектеб авылына келеди. Мунда ол халкымыз арасында атлары белгили ердеслеримиз-маданият аьрекетшиси Нарбике Муталлапова ман, шоьл еринде дережелери ис орынларда аьрекет этип, яшавда ыз калдырган Зинаида Коштакова ман, суьвретлер алув ман уста каьрлевши Владимир Уразака-

ев пен,шаир, республикамызда журналистлик аьрекетинен салдарлы уьлисин коскан, бу куьнлерде «Шоьл тавысы» республикалык газетасынынъ бас редакторы Эльмира Кожаева ман танысады. Мине сосы йыллар онынъ биринши йырлары да тувады. Эльмира Кожаева ман олар йыр уьстинде коьп ислегенлер. «Кешелер» деген йыр олардынъ биринши йыры болады.

Биринши концертин Асиет Тилекова Калинин авылында берген. Сол заманда концертте болганлар калай коьп аьдем йыйылды концертке деп эсине аладылар. Музыкант Замира Кожаева онынъ концертлер беруьвинде уйкен куллык эткен. Оннан сонъ йырлашы кыз Ногай районунынъ баска авылларында, сонъ Бабаюрт, Кизляр, Кочубей ерлеринде, Карашай-Шеркеш Республикасында концерт программасы ман онда яшаган ногай халкты кувандырды. Черкесск каласында эки йыл узагына иследи. Асиет Тилекова да халктынъ коьнъилин коьтеруьв ниети бир де узилмеген эм бир зат та сол ниетти токтатпага куьшсиз болган. Ол Шешен Республикасында согыс болган йылларда барып, концерт берген.

– Тамашага да, Шешен еринде эки кере концерт болып озды, эки кере де согыс заманына туьсти. Шешен ерине биринши согыс заман йолландым, ама бир зат та сол якларга юрмейди, коьлик болсын, яв аьдем болсын. Кишкей аданасым ман колымызда кийимлер, коьбиз, гитара, тагы да бир анъ алатлар ман йол шыктык. Степной авылында коь-

ликтен туьсип, Сары-Сувга кеттик, 15 шақырым йол яв юрдик. Сосындай кыйынлы заман деп концерттинъ баасын 2 маьнет эттик. Шешен еринде Мирный, Привольный, Сары-Сув авылларында концерт бердик. Кайдай коьп аьдем йыйылды, кайдай аьруьв коьнъил коьтерилисте оьтти шараларымыз. Бизи мен косылып йырлаган да, би-ийген де, ойнаган да аз болмады. Привольныйда танклар касымыздан оьттилер, сол заманларда меним кыймасым Эльмира Кожаева да Шешен еринде ис борышын толтырып юрген болган. Савболсынлар, дуныяда ийги аьдемлер аз тувыл, Шешен еринде бир авылдан баскасына элтеп, кайтарып аькелген аьдемлер де табылдылар, – деп хабарлайды А.Тилекова.

Шешен еринде экинши согыс басланганда, оны школада кутараяткан яслар кешлигине-яслыктынъ яшавда бир кере болаган байрамында сыйлы конак болмага, оларга йырларын савкатлап, суьйинишлерин арттырмага шақырадылар. Йырлашы олардынъ тилегин ерге туьсирип болмайды.

– Шешен ериннен уйге кайтып Астраханьге кеттим. Астрахань областиндеги Забузан авылында иследим. Мунда Мухановлардынъ аьелинде турдым. Баьри ногай авылларга бардым, оьз концертлерим мен каравшылардынъ коьнъилине етпеге ниетленип, туьрли миллетли анъ куьбин туьздим. Туьрли ерлерде озган конкурсларда бизим куьбимиз катнасты, баргыллы орынларды бийлеген куьнлеримиз де аз болмады. Астрахань калада да уйкен концерт болып озганы бу куьндегин-

дей этип эсимде турады. Онда «Айланай» ансамбль, Р.Сеитов, У.Найманов, Д.Гарунов эм баскалар катнастылар. Зал иши аьдем коьплигиннен аяк баскандай ер йок эди. Балалар да шыгып, оьз оьнерлерин коьрсе-тип, халкты сукландырдылар.

Астрахань областиннен Ногай районга келдим. Мунда белгили ногай композитор, бу куьнлерде Ногай район маданият управленисининъ етекшиси Яхья Кудайбердиев туьзген оркестрде бир йыл узагына иследим, – деп бардырады хабарын йырлашы.

– Меним йырларым – суыйим, аьел акында. Оьз халкымды бек суьемен, тек «Ногайым» деп айтканнан пайда йок. Инсан оьзин тийисли кепте юритип, ийги ислер этип, Ногай атын ийгилик пен айттырмага керек. Мине ногай деген мундай деп, ярасык эм тийисли кепте халкка билдируьв керек деп санайман, – дейди оьз йыр ман байланыслы яратувшылык йолы акында йырлашы хатын.

Йоллар аьр аьдемде туьрли болады, аьр кимге де тынышы да, кыйыны да бериледи. Ама кайбиримиз кыйынлыкка туьр-ли караймыз. Асиет Тилекова авырды енъилге айландырмага шалысады, юрегинде яманлыкты сакламай, касындагын кеширип те, намысландырып та биледи.

Асиет Ажболатовна Уфада озган «Урал Моно» деп аталган тюрк тилли йырлашылардынъ халклар ара фестивалинде катнаскан. 150 катнасуьшы сырасында ол 10-ншы орынды бийлеген. 2004-нши йыл Стамбулда, сонъ Македониядагы Охрид каласын-

да озгарылган курултайларда ортакшылык эткен. Казахстаннынъ бас каласы Астанага багысланган байрамда «Лашын кус» аьлемет йыры ман халк алдына шыккан. Мунда Казахстан Маданият министрствосыннан «Алтын тавыс» дипломына тийисли болган. Ол тагы да бир неше дипломлар ман савгаланган. Айтпага, «Единая Россия» политикалык партиясыннынъ Астрахань кала боьлигиннен «Ногай маданиятыннынъ оьрленуьвине оьз уьлисин косканы уьшин» диплом, Астрахань каласынынъ Маданият министрствосыннан диплом эм коьп баскалар алган.

– Казахстанда шаралар йогары дережеде оьтедилер. Олардынъ катнасуьшылары бийик эдаплы. Онда оьнерли аьдемлерди Алладыкы деп санайдылар. Сол кадер аьдем ишиннен Кудай сизди айырып сайлап алып усундырган, зейинлик савкатлаган дейдилер, – деп Казахстан Республикасы ман байланыслы эскеруьвлери мен боьлисти А.Тилекова.

Бу куьнлерде Асиет Тилекова Москва каласында «Алтын карагус» деген ресторанда куллык этеди. Тувган куьнлерди, туьрли шатлыклы шараларды юритеди, йырлайды, шақырылады. Москва каласында яшап, Асиет Тилекова мунда озгарылган Сабантойларда, саваплык концертлерде ортакшылык этеди.

Уьстинликли хатын, йырлашы аьрекетиннен оьзгелей, Асиет Тилекова баска киели ана борышын да сосындай дережеде толтырады. Ол айдай ярасык кызы Шахрияды оьстиредди. Кызалак лыжа спорты ман, ялдав ман аьвлигеди. Москва лыжнясында катнасады, 3-нши разрядка етискен. «Минута славы» шарасында ортакшылык этип, 2-нши орынды бийлеген. Шахрия ярасык этип ясап та болады. Ол Махачкалада ясав конкурсында катнасып, 1-нши орынга тийисли болган. Шахриядынъ етисеек уьстинликлери аьли де алдыда.

Асиет Тилекова оьз ойлары ман да боьлиспей калмады. Ол ногай ханша Суьйимбийкеге багыслаган концерт озгармага ниетленеди. Ойлары бек ярасык эди, мен коьз алдыма оларды аькелдим. Окувшылар олар ман яшавга айланганда танысарлар деп сенемен.

Н.КОЖАЕВА.

Суьвретте:

А.Тилекова Э.Кожаева ман.

ЭС ЭТИНЪИЗ, КОНКУРСЛАР

Ярасыклыкка ымтылып

Дагестан Республикасынын Оькиметинин Председателинин орынбасары Р.Джафаровтын тапшырмасына коьре, 2016-ншы йылдын сентябрь айында Казахстан еринде, Актау каласында «Каспийдин патша хатыны - 2016» деген Халклар ара ярасыклар конкурсы озяк.

Конкурстын озгарлувы Казахстаннын туьрли тармакларында кызыксынуды коьтеруви мен, эллер араларындагы катнаштыкты беркитуув мен эм экономикады, маданиятты оьрлендируув мен байланыслы. Мунда катнаскан аьдемлерде мил-

лет аслары ман, кийимлери мен, бир-бирисинин аьдетлери мен ювык таныспага мырсатлары бар. Бу шара йыл сайын август-сентябрь айларында озгарылады. Мунда шет элдердин ваькиллери де ортакшылык этедилер.

Шарада катнаспага суьйген аьдемнин, кайсы элден болса да, миллетине каралмайды, онын ясы 18-ден - 27-ге дейим болмага керек. Шарада катнаспага суьйген аьдем эртеректен уйгынлашыларга бир неше туьрли суьвретлерин бермеге керек, олар оьзлери яравлысын сайлайдылар. Сонда катнасувшы бек

аьруув этип соьйленисли орыс яде болса, английс тилин билмеге борышлы.

Кайсы элдин ваькили болса да, шарада катнаскан кыскааяклы миллет кийимин, биювин эм сондай коьп затларды усташа коьрсетип болмага керек. Шарадын ызында уш савгалы орынлар бериле-еклер эм ушевине де шара спонсорларыннан баалы ярасыклыклар тапшырыла-як, энь алды орынды алган, «Каспийдин патша хатыны - 2016» деген атка тийисли болганына - келе-ек йылда бу шарага сыйлы коьпак болмага ыхтыяр бериле-ек.

Г.КУРГАНОВА.

Аьел сыйын арттырып

РФ-нын Ис эм социаллык коршалавшы министрствосы авыр яшав аьде болган балаларды коьтергишлев Фонды ман, эм РФ субъектлеринин толтырувшы власть органлары ман биргелес «Йыл аьели» Савлайроссиялык конкурс озгарады.

Конкурстын мырады: аьелли яшав кебинин, аьел баалыкларынын, яваплы ата-аналыктын ямагат абырайын коьтеруув, социаллык-яваплы аьеллердин, ийги яшав кебин юриткен, аьел агзаларынын зейинлигин эм кызыксынуду оьрлендиретеган, ерли-еринде, регион, эл яшавында белсенли катнасаган аьел династияларынын ийги сулыбын яюв.

«Йыл аьели» Савлайроссиялык конкурсы бойынша озгарылган республикалык конкурсынын уйгынлашылары Дагестан Республикасынын

Оькимети, Дагестан Республикасынын Ис эм социаллык оьрленуув министрствосы, Дагестан Республикасынын Авылхозяйстволык эм азык-туулик министрствосы, Дагестан Республикасынын Маданият министрствосы эм Дагестан Республикасынын Билимлендируув эм илми министрствосы болады.

Республикалык конкурсынын уйгынлав комитетин ДР Оькиметинин Председателинин Биринши орынбасары А.Карибов етекшилейди. Уйгынлав комитетинин сырасына ДР-нын патшалык власть органларынын эм ерли самоуправление органларынын, коммерциялы тувыл организацияларынын, билимлендируув организацияларынын ваькиллери, ямагат аьрекетчилер, яслар эм балалар ямагат организацияларынын ваькиллери

киредилер.

ДР Ис эм социаллык оьрленуув министрствосы 2016-ншы йылдын 26-ншы августына дейим Уйгынлав комитетине конкурс документациясын коьрсетеек. Ол болса республикалык конкурсынын сырагыларын келтиреди эм 2016-ншы йылдын 1-нши сентябрине дейим Савлайроссиялык конкурсынын Уйгынлав комитетине конкурс озгарув сырагылары акында билдируув эм номинациялар бойынша савгалар уштин республикалык конкурсынын еньювчилерине кагытка язылган аньлатувлар йибери.

Конкурс озгарув сырагылары бойынша «Йыл аьели. Россия, 2016-ншы йыл», деген сыйлы китап баспалана-як. Тагы да еньювчи-аьеллерге эстелик савгалар тапшырув ман шатлыклы шара болаяк.

Н.КОЖАЕВА.

Карасув авыл яшавшысы
Альвида Амирбековна Аруновага
24-нши августта 10 яска толганы ман

Яздын аьруув куьниндей,
 Яшавын сенин мол болсын.
 Коьнйилдеги мырадлар
 Бири калмай, оьр толсын.
 Аьр йылда да тувган куьн
 Ийгиликлер аькелсин.
 Ювыкларын йыйылып,
 Сага оьрмет этилсин.

Кутлавшылар: атайы Каирбек, тетеси Оравхан, акасы Нарбек, кешеги Фарид, бибелери Нурия, Абдулах.

Терекли-Мектеб авыл яшавшысы
Ислам Арсланович Аманакаевке
28-нши августта 9 яска толаягы ман

Яс толган куьн, ярык куьн
 Яхшылыклар йораймыз.
 Сени, Ислам, ак юректен
 Тувган куьн мен кутлаймыз.
 Сол аьруув куьн эсиньде,
 Коьп заманга саклансын.
 Узак оьмир, уьстинлик
 Дайым сага йос болсын!

Кутлавшылар: энеси Кульсим, атасы Арслан, анасы Гульнара, абалары Индира эм Зейнаб.

Ставрополь каласында яшайтаган ердесимиз
Аиша Селимовна Аджигеримовага
28-нши августта 6 яска толаягы ман

Айдай аьруув Аишамыз
 Оьсип етип кыз болсын.
 Биз йораган хошлавлар
 Бири калмай оьр толсын.
 Суклангандай бактылы
 Болганынды суьемиз.
 Тукым атын айттырып,
 Оьс, Аиша, суьемиз.

Кутлавшылар: тетеси Гульшаар, атасы Селим, анасы Румия, акасы Исмаил, бибеси Сафия

«Ногайский район» МО администрациясы Эльмурза Союнович Саитовтын карындасы, Асиет Союновна Саитовадын аьптеси, Янибек Абуевич Караевтин аьлейи
МАРЗИЕТТИНЬ
 дуньядан тайганы ман байланыслы кайгыларын боьлисидилер, оларга эм кардаш-тувганларына бассавлык йорайдылар.

«Ногайский район» МО администрациясы «Ногайское ДЭП-29» ОАО гендиректоры Солтанмурат Ахмедович Валиевке суьйикли
ИНИСИ
 топырак болувы ман байланыста каты кайгырувын билдиреди, ога эм кардаш-тувганларына бассавлык йорайды.

Объявление
 Утерянный сертификат о материнском капитале за номером МК-6 0340536, выданный в 2003 году на имя жительницы с.Терекли-Мектеб Гульфиры Залимхановны Акмурзаевой, считать недействительным.

Мировой судынын куллыкшылары ис йолдаслары Асиет Союновна эм Алибек Союнович Саитовларга суьйикли аьптеси
МАРЗИЕТТИНЬ
 оьлгени мен байланыста каты кайгырувын билдиредилер, оларга эм кардаш-тувганларына бассавлык йорайдылар.

Куьнбатар авыл орта школында бирге окыган тенйолдаслары
ЭЛЬДАР КУВАНАЕВ
 топырак болганына каты кайгырадылар, онын аьелине эм кардаш-тувганларына бассавлык йорайдылар.

ДР Халк Йыйынынын депутаты М.Авезовтын ямагат приеьмный Асиет Союновна Саитовага аьптеси
МАРЗИЕТТИНЬ
 оьлгени мен байланыслы болып каты кайгырувын билдиреди, ога эм кардаш-тувганларына бассавлык йорайды.

Ленинаул яшавшылары Адильхан эм Мукминат Аккишевлер аявлы тенйи
АМИНАТ ЭСМАНБЕТОВНА БЕКЕЕВА
 дуньядан тайганына каты кайгырадылар, онын балаларына эм кардаш-тувганларына бассавлык йорайдылар.

Эс этиньиз!
 Аявлы газета окувшыларымыз! «Шоьл тавысы» бетлеринде аьдем яшавында болагаган туьрли эстеликли куьнлер эм оьзгерислер мен (тувган куьн, той, окув ошагын битируув, биринши кере школага барув эм с.б.) байланыста кутлавлар, солай ок туьрли иштеликли билдирувлериньизди баспаламага боласыз.